

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАТИКИ, МАТЕМАТИКИ ТА ЕКОНОМІКИ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

Назва освітнього компоненту <i>Нормативний/вибірковий</i>	Стратегія та розвиток бізнеса вибірковий
Ступінь освіти Бакалавр/магістр/доктор філософії Освітня програма	Бакалавр Економіка та бізнес
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	2024-2025/ парний
Науково-педагогічні працівники	
Профайл науково-педагогічних працівників	
Контактний тел.	
Е-mail:	
Сторінка освітнього компоненту на сайті центру освітніх дистанційних технологій МДПУ ім. Б.Хмельницького	https://fim.mdpu.org.ua/vybirkovi-osvitni-komponenty-zi-spetsialnosti-2/
Консультації	<i>Очні консультації:</i> згідно з графіком роботи кафедри економіки та готельно-ресторанного бізнесу. <i>Онлайн-консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ ім. Богдана Хмельницького.

1. АНОТАЦІЯ

Освітній компонент «Стратегія та розвиток бізнеса» розкриває сутність та середовище функціонування бізнесу, характеризує механізми створення бізнесу, визначає теоретичні та методичні засади управління бізнесом в цілому та окремими його компонентами.

Контроль за видами діяльності здобувачів здійснюється шляхом поточного оцінювання знань, періодичним контролем за тестами.

За результатами суми балів, набраних за два модуля, періодичні контрольні точки, виставляється підсумкова оцінка за національною, 100-бальною шкалами і ECTS.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою освітнього компонента є набуття професійних навичок, професійного досвіду та теоретичних знань у галузі прийняття стратегічних рішень щодо перспектив бізнесу, його умов та можливостей.

Завдання освітнього компонента: поглиблення теоретичних знань та практична підготовка здобувачів вищої освіти з питань управління бізнесом та вибору стратегічної позиції в конкурентній боротьбі, а також засвоєння основних методологічних прийомів формування стратегій.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- здатність застосовувати економіко математичні методи та моделі для вирішення економічних задач;
- здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів;
- здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудоу відносин;
- здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію;
- здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення;
- здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності;
- здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання (ПРН)

- знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки;
- розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем;
- пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки;
- усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави;
- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати;
- ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники⁴

– вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів

5. ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Вид заняття	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Кількість годин	40 год.	20 год.	60 год.

6. ПОЛІТИКА

Політика академічної поведінки та етики:

- Не пропускати та не запізнюватися на заняття за розкладом;
- Вчасно виконувати завдання семінарів та питань самостійної роботи;
- Вчасно та самостійно виконувати періодичні контрольні завдання.

7. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

7.1 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
БЛОК I. Теоретичні основи стратегії та розвитку бізнеса						
12	Тема 1. Стратегія підприємства: поняття, необхідність, предмет вивчення та організація розробки	Лекція (4 год.) Практичне заняття(2 год.) Самостійна робота (6 год.)	1-16	усне опитування, письмовий контроль	5	Впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
12	Тема 2. Аналіз зовнішнього середовища підприємства	Лекція (4 год.) Практичне заняття(2 год.) Самостійна робота (6 год.)	1-16	тестування, письмовий контроль	5	Впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
12	Тема 3. Діагностика внутрішнього стану і комплексний аналіз середовища підприємства в цілому	Лекція (4 год.) Практичне заняття(2 год.) Самостійна робота (6 год.)	1-16	тестування, письмовий контроль	5	Впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
12	Тема 4. Формування місії та цілей підприємства	Лекція (4 год.) Практичне заняття(2 год.) Самостійна робота (6 год.)	1-16	усне опитування, письмовий контроль	5	Впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)

12	Тема 5. Корпоративна (загальна) стратегія підприємства	Лекція (4 год.) Практичне заняття(2 год.) Самостійна робота (6 год.)	1-16		5	Впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
БЛОК II. Види стратегій бізнесу						
12	Тема 6. Матричні методи формування корпоративної стратегії підприємства	Лекція (4 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	1-16	усне опитування, письмовий контроль	5	Впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)
12	Тема 7. Стратегія диверсифікації діяльності підприємства	Лекція (4 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	1-16	усне опитування, письмовий контроль	5	Впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)
12	Тема 8. Конку rentні стратегії підприємства(стратегії бізнесу)	Лекція (4 год.) Практичне заняття(2 год.) Самостійна робота (6 год.)	1-16	усне опитування, письмовий контроль	5	Впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)
12	Тема 9. Функціональні стратегії підприємства	Лекція (4 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	1-16	усне опитування, письмовий контроль	5	Впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)
12	Тема 10. Стратегічний вибір, декомпонування і виконання стратегії підприємства	Лекція (4 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	1-16	усне опитування, письмовий контроль	5	Впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)

7.2 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ЛЕКЦІЙНИЙ БЛОК)

Назва теми	Зміст лекції
Тема 1. Стратегія підприємства: поняття, необхідність, предмет вивчення та організація розробки	1.1. Еволюція систем планування розвитку підприємства. 1.2. Поняття, необхідність і предмет вивчення стратегії підприємства. Стратегічний контекст підприємства 1.3. Ієрархія та етапи формування стратегій підприємства 1.4. Організація розробки стратегії підприємства
Тема 2. Аналіз зовнішнього середовища підприємства	2.1. Загальні поняття про середовище підприємства 2.2. Діагностика і прогноз макросередовища 2.3. Аналіз і прогнозування мікросередовища 2.4. Оцінка загроз і можливостей зовнішнього середовища.
Тема 3. Діагностика внутрішнього стану і комплексний аналіз середовища підприємства в цілому	3.1. Системний функціональний аналіз підприємства 3.2. Джерела і способи діагностики. Декомпозиція функцій та цілей підприємства 3.3. Оцінка середовища підприємства в цілому. SWOT-аналіз
Тема 4. Формування місії та цілей підприємства	4.1. Місія підприємства 4.2. Цілі підприємства, їх класифікація та рангування
Тема 5. Корпоративна (загальна) стратегія підприємства	5.1. Поняття про корпоративну стратегію підприємства 5.2. Поняття про стратегічний аналіз і його методи 5.3. Портфельна стратегія і портфельний аналіз 5.4. Ефект синергізму і його використання в портфельному аналізі
Тема 6. Матричні методи формування корпоративної стратегії підприємства	6.1. Поняття про матричні методи в проведенні портфельного аналізу та його етапи 6.2. Матриця Бостонської консультативної групи(БКГ) „зростання-частина ринку» 6.3. Багатофакторна портфельна матриця „Мак-Кінсі» „привабливість-конкурентоспроможність» 6.4. Матриця АДЛ(фірми Артура Д.Літла). 6.5. Інші матричні методи формування корпоративної стратегії підприємства
Тема 7. Стратегія диверсифікації діяльності підприємства	7.1. Поняття про диверсифікацію діяльності підприємства 7.2. Умови і причини диверсифікації підприємства 7.3. Варіанти і критерії диверсифікації
Тема 8. Конкурентні стратегії підприємства(стратегії бізнесу)	8.1. Поняття про конкурентні стратегії підприємства і їх види 8.2. Характеристика загальноприйнятих конкурентних стратегій 8.3. Оцінка конкурентоспроможності продукції і підприємства 8.4. Формування конкурентної стратегії: етапи і складові процесу

Тема 9. Функціональні стратегії підприємства	9.1. Сутність та призначення функціональних стратегій 9.2 Види функціональних стратегій та основні елементи організації їх розробки
Тема 10. Стратегічний вибір, декомпонування і виконання стратегії підприємства	10.1. Поняття про вибір стратегії підприємства і чинники вибору 10.2. Обмеження, критерії і методи стратегічного вибору 10.3. Завершення формування і декомпонування стратегії 10.4. Організація виконання стратегії підприємства

7.3 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ)

Тема практичного заняття	Зміст практичного заняття
Тема 1. Стратегія підприємства: поняття, необхідність, предмет вивчення та організація розробки	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 2. Аналіз зовнішнього середовища підприємства	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 3. Діагностика внутрішнього стану і комплексний аналіз середовища підприємства в цілому	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 4. Формування місії та цілей підприємства	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 5. Корпоративна (загальна) стратегія підприємства	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 6. Матричні методи формування корпоративної стратегії підприємства	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 7. Стратегія диверсифікації діяльності підприємства	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 8. Конкурентні стратегії підприємства(стратегії бізнесу)	Обговорення теми. Виконання практичних завдань

Тема 9. Функціональні стратегії підприємства	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 10. Стратегічний вибір, декомпонування і виконання стратегії підприємства	Обговорення теми. Виконання практичних завдань

7.4 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ)

№з/п	Назви теми
1	Стратегія і розвиток бізнесу: поняття, еволюція концепції.
2	Організація стратегічного управлінського обліку.
3	Управління витратами та цінністю підприємства
4	Оцінювання середовища функціонування підприємства.
5	Інструменти формалізації та прийняття рішень.
6	Методи підвищення ефективності та управління якістю.
7	Корпоративна стратегія підприємства
8	Матричні методи формування корпоративної стратегії підприємства.
9	Загальна характеристика функціональної стратегії
10	Сучасний стан та перспективи розвитку стратегічного управління в Україні

8. МЕТОДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Загальна система оцінювання курсу	За семестр з курсу проводяться два періодичні контролі (ПКР), результати яких є складником результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): $КТ = ПК + ПКР$. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів. Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60 % від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30 балів. А 40 % балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок ($X_{ср}$) за
--	--

	<p>діяльність здобувача вищої освіти на практичних (семінарських) заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки ($X_{\text{ср}}$) в бали, що входять до 40 % балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою: $\text{ПК} = (X_{\text{ср}}) * 20 / 5$. Таким чином, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності здобувача вищої освіти на всіх заняттях $X_{\text{ср}} = 4.1$ бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так: $\text{ПК} = 4.1 * 20 / 5 = 4.1 * 4 = 16.4 // 16$ (балів). За періодичний контроль (ПКР) здобувачем вищої освіти отримано 30 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано $\text{КТ} = \text{ПК} + \text{ПКР} = 16 + 30 = 46$ (балів).</p> <p>Здобувач вищої освіти має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки.</p> <p>Підсумковим контролем є екзамен, на його складання надається 100 балів за виконання тестів (або задач чи завдань іншого виду). Загальний рейтинг з освітнього компоненту (ЗР) складається з суми балів (Е), отриманих на екзамені, і підсумкової оцінки (ПО) та ділиться навпіл. $\text{ЗР} = (\text{ПО} + \text{Е}) / 2$</p>
<p>Практичні заняття</p>	<p>«5» – здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові / тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p> <p>«4» – здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових / тестових завдань. Здобувач вищої освіти здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі</p>

	<p>несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p> <p>«3» –здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.</p> <p>«2» –здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Здобувач вищої освіти, який навчається стабільно на «відмінні» оцінки і саме такі оцінки має за періодичні контролю, накопичує впродовж вивчення навчального курсу 90 і більше балів, має право не складати екзамен з даного освітнього компоненту.</p> <p>Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати всі пропущені семінарські заняття протягом двох тижнів. Невідпрацьовані заняття (невиконання навчального плану) є підставою для недопущення здобувача вищої освіти до підсумкового контролю.</p>

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Господарський кодекс України : Кодекс України № 436-IV від 16.01.2003 р. зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. Кодекс законів про працю України : Кодекс України № 322-VIII від 10.12.1971 р. зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.
3. Козловський В. О. Підприємництво : навч. посібник [Електронний ресурс] / В. О. Козловський. – Режим доступу:

<http://kozlovskiy.vk.vntu.edu.ua/file/1/a5e342f38b2bbef4c60f404f570be00d.pdf>.

4. Конституція України : Закон України № 254к/96-ВР від 28.06.1996 р. зі змінами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.

5. Орлова К. Є. Теоретичні засади управління бізнесом [Електронний ресурс] / К. Є. Орлова // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2017. – № 17. – С. 392-396. – Режим доступу: <http://global-national.in.ua/issue-17-2017>.

6. Податковий кодекс України : Кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010 р. зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

7. Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень : Закон України № 2164-VIII від 05.10.2017 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2164-19>.

8. Цивільний кодекс України : Кодекс України № 435-IV від 16.01.2003 р. зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

Допоміжна

9. Довбня С.Б., Письменна О.О., Найдовська А.О. Стратегія підприємства. Частина 1 : навч. посібник. – Дніпро: НМетаАУ, 2021. 98 с.

10. Global start-up business plan competition. Businessplan format [Electronic resource] / United Nations Industrial Development Organization. – Access mode : <https://www.unido.org>

11. Піжук О.І. Стратегія підприємства : навч. посібник / О. І. Піжук ; Державна фіскальна служба України, Університет ДФС України, [та ін.]. Ірпінь, 2018. 390 с.

Електронні ресурси та нормативні документи

12. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>.

13. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

14. Інформаційні ресурси у цифровому репозиторії наукової бібліотеки НУВГП [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua>.

15. Кабінет Міністрів України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>.

16. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>.